

Eestluse tulevik – must lagi või sinine taevask?

Uue aasta saabumisel mõtleme ikka rohkem kui argipäeviti tulevikust, nii lähedaste kui ka oma rahva ja maailma tulevikust, aga ka isiklikest tulevikuplaanidest. Tulevikumõtted ei peaks aga piirduma ainult unistuste ja soovmõtlemisega, vaid võiksid toetuda tegelikus, juba toimivas ja toimuvas elus peituvatele võimalustele, mida me pole osanud veel ära kasutada või märgata.

“Eestluse ja Eesti rahvusriigi tulevik” – niisuguse paljulubava ja preentsioonika pealkirjaga ilmus aastalõpu Postimehes kolme teadlase pikem essee, mis tugineb 2017. aasta kevadel ilmulvale Eesti inimarengu aruandele. Selle autoriteks on Tartu Ülikooli makroökonomika professor Raul Eamets, Tartu Ülikooli linna- ja rahvastikugeograafia professor Tiit Tammaru ning Tartu Ülikooli Narva Kõledži direktor Kristina Kallas.

Autorite põhisoõnumid kõlavad positiivselt. Eesti heaolu on sedavõrd kasvanud, et Eestist on saamas sisse-ränderiik: 2015 registreeriti Eestisse saabujaid rohkem kui siit lahkujaid. 6000 inimest otsustas 2015. aastal luua kodu Eestis. Ligi pooled sisse-rändajast on Eestisse naasjad. Euroopa sotsiaaluuringu andmetel on Eestis välismaal töötamise kogemusega inimeste osakaal üks suurimaid Euroopas. Viiendik saabujast on mujalt Euroopa Liidust ja kolmandik nn kolmandatest riikidest väljastpoolt Euroopa Liitu, peamiselt Venemaalt ja Ukrainast.

Eesti kuulub väga kõrge inimarengu indeksi väärtusega riikide rühma ning moodustab selle rühma keskmisest indeksi väärtusest 96 protsenti. Aastail 1990–2015 kasvas inimarengu indeks Eestis kiiremini kui enamikus teistes ELi riikides, meist kiirem muutus oli vaid Iirimaa ja Horvaatia. ELi uutest liikmesriikidest on meist suurema inimarengu indeksi väärtusega Sloveenia ja Tšehhi Vabariik, oleme selles riikide rühmas kolmandal kohal.

Samas moodustab Eesti inimeste sissetulek vaid 61% kõrge inimarengu tasemega riikide keskmisest. Kiire arenguga on kaasnenud suurenev ebavõrdsus: Gini indeksi järgi oleme

Euroopa Liidu riikide võrdsuskaalal tagantpoolt neljandad, meist suurem ebavõrdsus on Lätis, Leedus ja Rumeenias. Madalad palgad ja pensionid meelitavad eestlasi välja rändama Läände, mistõttu on Eestist saanud tegelikult omamoodi rände vaheriik: kaotame elanikke kõrgema heaoluga ELi riikidele, võidame elanikke idapoolsetest vaesematest riikidest.

Sellise kahe-suunalise rände tulemusena on Eesti rahvastik viimase 25 aasta jooksul nihkunud korraga kahe vastandlikus suunas. Ühelt poolt on kasvanud eestlaste osakaal rahvastikus: kui see oli nõukogude aja lõpuks langenud dramaatiliselt 62%-le (1941 oli eestlaste osakaal 91%), siis nüüdseks on see taastunud 70%-ni. Teisalt on suurenenud Eesti elanike keeleline ja kultuuriline mitmekesisus, milles teadlased näevad peamiselt kultuurilisi avardumise ja arengu võimalusi, kuid ei märka või vaatavad meelega mööda keelepoliitika lõdvenemisega seotud ohtudest eesti keele, teaduse ja kultuuri tulevikule.

Teadlased nendivad, et praegune Eesti toimib realselt kolmes keeles: eesti, vene ja inglise, ülikoolides ja rahvusvahelisel tegetsevates ettevõtetes kasutatakse iga päev üha enam inglise keelt. Ka Euroopa Liidu ametnikega suhtlevad riigiametnikud peamiselt inglise keeles. Seoses NATO vägede Eestisse tulekuga ning püsivaks muutunud ühisõppustega ollakse ka Eesti sõjaväes praktiliselt valmis üleminekuks inglise keelele. Ometi on Eesti riigikeeleks endiselt eesti keel. Kui USAs saadetakse Bal-

ti riikidesse missioonidele tulevaid sõjaväelasi, diplomaate, luuretootajaid intensiivsetele keeltekursustele ja koolitatakse praegu aktiivselt välja siinse regiooni keeletestijaid, siis küsin, miks ollakse Eestis valmis vabatahtlikult oma keelest loobuma ja nii kergesti üle minema inglise keelele. Keegi ei aseta meie eest maha piiri, kust alates “kas siis selle maa keel” ei võiks, ei saaks, ei peaks. Selle piiri peame ise määrama ja seda tõhusalt kaitsma.

Poliitiline surve eesti-vene kakskeelsusele on viimasel ajal samuti tõusnud koos inglise keele massilise omaksvõtuga. Ehkki Euroopa Liitu kuulumine on tõstnud eesti keele staatust, sest eesti keel on ametlikult üks Euroopa Liidu asjaajamise keeli, kõlab see üha rohkem pelga loosungi, mitte tõsiselt võetava põhimõtte. Kuidas saab eesti kultuur põhineda ka tulevikus eesti keelele, nagu teadlased kinnitavad, kui selle kasutusvaldkondi üha enam lausa valdkondlikult ahendatakse ja piiratakse? Neid reaalseid ohte teadlased paraku ei sõnasta või ei teadvusta, sestap puuduvad nende artiklist ka ettepanekud, kuidas neid ohte vähendada või vältida.

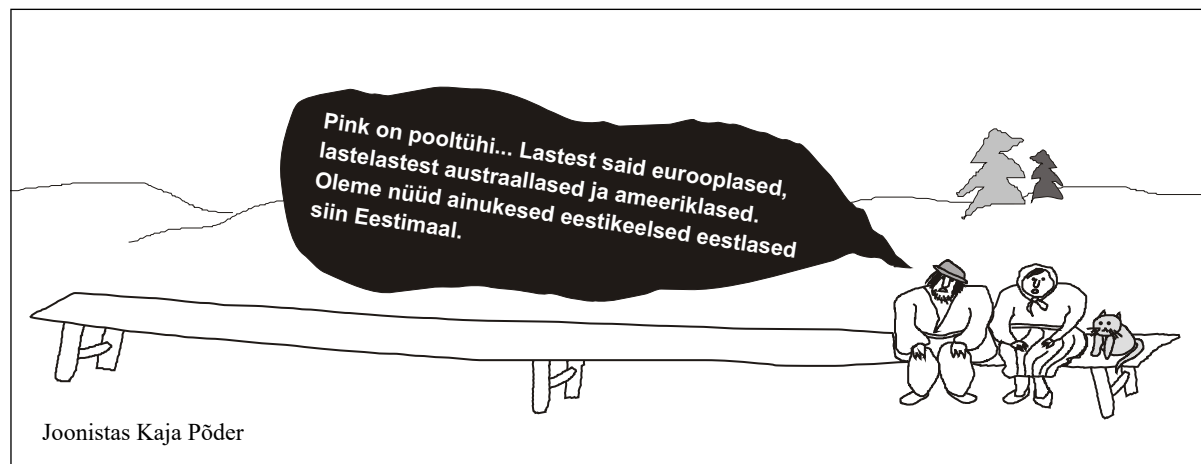
On oluline, et tänapäeva eestlust nähakse avaralt üleilmseks, hargmaisena, üle maailma paiknevate sümboolsete Eesti valdade ja linnade kogumina, mitte üksnes ja ainult Eestis elamise ja tegetsemisena, sest selline on tänane tegelikkus – vähemasti viiendik meist elab kas ajutiselt või alaliselt väljaspool Eesti territooriumi. Jah, kultuurilist mitmekesisust

võib küll Eestis toetada, kuid eestluse tuleviku seisukohalt on veelgi olulisem eestluse jõulisem, sihipärasem toetamine selles kasvavas Eesti osas, mis asub väljaspool Eesti territooriumi, kuid kelle identiteet kuulub Eestile.

Suures, haritud ja heade keeleoskustega hargmaisest eestlaste kogukonnas võiksime selgemalt näha Eesti kultuuri ja majanduse kasutamata potentsiaali, mitte väljarändest joutuvat kaotust. Hargmaise eestluse tugevusvaru on seni kasutamata vähemasti kahes mõttes: Eesti ühiskonnas ajalooliselt juurdunud korporatiivsus ja suletus kipub tõrjuma väljastpoolt tulijaid kui ohtlikke konkurente kitsaks ahistatud erialaturul; teisalt ei osata kasutada ära välismaal töötavate eestlaste erialaseid oskusi (näiteks turunduses või juhtimises) Eesti toodete ekspordivõimaluste leidmisel või Eesti kultuurisaavutuste tutvustamisel. Mitmekeelse perega Eestisse naasjad kurdavad suuri raskusi laste koolipanekul, sest Eesti koolisüsteem polevat veel piisavalt paindlik ega vastuvõtlik välismaal õppinud lastega kohanemiseks.

Lõpetuseks hea näide sellest, kuidas Eestist väljarännanud eestlased hoiavad praegu välismaal koos eesti kogukondi, keelt ja kultuuri: enamuse välismaal ilmutavate eestikeelsete ajalehtede toimetajaist on Eestis sündinud ja hariduse saanud. Avatud maailmas sõltub eestluse tulevik igaühest meist, olenemata sellest, kus maailmas otsas me armastame, elame, töötame.

Sirje Kiin

Uuring: Eesti inimeste arvates on Eesti Vabariigi põhieesmärk tagada rahvuse ja kultuuri säilimine

Ühiskonnauuringute Instituudi tellimisel ja Turu-uuringute ASI poolt läbi viidud avaliku arvamuse küsitlusest selgub, et Eesti inimesed peavad oluliseks rahvusriikide kestmist ning riigi põhieesmärgiks eesti rahvuse ja kultuuri säilimist läbi aegade.

“Enne lähenevat Eesti Vabariigi 99. sünnipäeva ning järgmist suurt

juubeliaastat uurisime Eesti elanikelt, mida nad oma riigi kohta arvavad ja kas Eesti Vabariigi põhieesmärgiks kirjas olevad punktid lähevad neile praegusel ajal korda,” ütles Ühiskonnauuringute Instituudi analüütik Art Johanson.

Küsitlustulemustest selgub, et kokku 90% vastanutest peab eesti rahvuse ja kultuuri säilimist läbi ae-

gade Eesti Vabariigi põhieesmärgiks – 58% vastanutest ütles “jah” ja 32% “pigem jah”. 6% vastanutest vastas “pigem ei” ja 4% “ei”.

“Maailmas, kus globaliseerumine ja multikultuursuse propageerimine on jõuliselt esilekerkinud trendid, leiab enamik Eesti elanikke siiski, et rahvusriigid peavad säilima ja neid ei tohi lammutada,” rääkis Johanson.

Küsimusele “Kas nõustute väitega, et rahvusriigid (nagu Eesti) on oma aja ära elanud ja minevikku kuuluv nähtus, mis tuleks lammutada?” vastas 70% inimestest “ei” ning 21% “pigem ei”. Vaid 3% vastanutest vastas sellele küsimusele “jah” ning 6% “pigem jah”, seega leiab valdav enamus, ehk 91% inimestest, et rahvusriike tuleb säilitada. ER

1 Eestluse tulevik – must lagi või sinine taevask?

2 Toimetaja veerg

President Kersti Kaljulaidi aastavahetuse tervitus

Suursaadikute pöördumine

3 Valdade ühinemisel kaovad umbes pooled omavalitsused

EAS tutvustas uut Eesti märki

Rakverre rajatakse Arvo Pärdi nimeline kontserdimaja

Lühidalt

4 Jõuluball ja Kölni eesti laste jõulud

5 Jõulupidu Karlsruhes

Hamburgi eestlaste jõulupidu

Berliini eestlaste jõulupidu

Müncheni Eesti Kooli jõulud

6 Berliini eesti kultuuripäevad ehk KAMA2

7 “Minu Saksamaa” räägib ühe perekonna loo

Palju õnne 99. sünnipäevaks, kallid Eesti!

Frankfurdi jõulupidu

Grammy nominentide seas on mitu eestlast

8 Pilkk ette

Kutse eesti kultuuripäevadele

EÜSLi üritused 2017. ja 2018. aastal

Kuulutused ja teated

Toimetaja veerg

A lanud aastal toimub XII noorte laulu- ja tantsupidu ning sellest tulenevalt on aasta pühendatud laste- ja noortekultuurile. Aasta toob tähelepanu keskmesse nii noore publiku kui ka looja, teisisõnu meie kultuurielu järelkasvu.

Kuidas meil selle järelkasvuga siis lood on? On ju teada, et vanem põlvkond kipub alati noori kritiseerima. Olen minagi ilmselt juba selles eas, sest igapäevases koolitöös ja ka oma isikliku, küll juba täisealise lapsega suheldes kipuvad üle huulte tulema hinnangud, mis on mu endagi lapsepõlve ja noorusaega saatnud: "Siis, kui mina veel noor olin....", "Tänapäeva noorus on hukas!" ja muud taolist. Väike näpuviibutus tuleb kasuks, kuid selge on see, et aeg läheb edasi ja me ei saagi esitada tänapäeva lastele ja noortele samu nõudmisi, mis paarkümmend aastat tagasi hoopis teistsuguses keskkonnas kehtisid.

Meie noored on tegelikult väga tublid ja seda igas vallas. Eesti 15aastaste põhikoolinoorte teadmisi uurinud PISA testi tulemuste järgi on Eesti Euroopa absoluutses tipus. Meil on väga andekaid noorsportlasi, näiteks hiljaegu mitme väärtusliku hinnangu osaliseks saanud vigursuusataja Kelly Sildaru. Meil on terve rida muusikuid, kes end erinevates žanrites juba üle maailma tõestanud on. Samuti on lood tehnika ja teaduse vallas, näiteks kas või tudengite loodud satelliit EstCube, mis tegi Eestist kosmoseriigi. Kuigi vahel tundub, et meie noori huvitab vaid näppupidi nutiseadmes olemine, tõestab statistika vastupidist: mullu otsisid noored vanuses 12–20 kolmandiku võrra rohkem raamatuid kui aasta varem.

Erinevates Euroopa riikides elavad eesti lapsed ja noored valmistuvad juba eelmise aasta aprillist teema-aasta põhisisundmuseks – XII noorte laulupeoks "Mina jään". Euroopa Eesti laste ja noortekoori loosungki kannab selleaastase laulupeoga sama mõtet: "Ühe väikese maa rahvas ei saa ka isamaalt kaugel mitte vaiki olla." Just selliste mõtetega tegutsedes kindlustame meie väikese maa ja kultuuri säilimise.

Karin Aanja

President Kersti Kaljulaidi aastavahetuse tervitus

Head Eestimaa inimesed!

Midagi on sellel aastal siiski läinud ka prognoosidele vastavalt – 31. detsember jääb ikka aasta viimaseks päevaks ja selle päeva viimastel minutitel on presidendil võimalus me aastat hinnata ja uut ennustada.

Ma soovin, et järgmine aasta tuleks globaalses mõttes lootustandvam ja – igavam. Eestimaalastele on see aasta siiski olnud kaunis lahke. Me asume maailma suurtest vapustustest füüsiliselt veidi eemal.

Kuid ainult füüsiliselt. Ka täna õhtul ei saa ma jätta Süüriale mõtlema. See kurbus on piisavalt lähedal, et mõista – rahu ja heaolu ei ole kunagi iseenesest mõistetavad. Nende nimel tuleb teha iga päev tööd, täpselt nii nagu oma pere heaolu nimel.

Selle töö nähtavad viljad, näiteks üleeuroopaline avalik diskussioon Euroopa kaitsmisest või NATO tegevus kollektiivkaitse tagamisel, võivad vahel tekitada meis tunnet, et meiegi oleme otseselt ja vahetult ohustatud. Siiski – kas pole parem see arutelu ja sellest sündinud otsused, kui vaikimine ja otsustamatus? Ohud ja riskid sünnivad vaikimisest ja otsustamatusest, mitte tegutsemisest.

Nii tulebki seda rahutut maailma võtta – tunda kaasa ja aidata neid, kes hetkel kannatavad.

Teha selgelt ja avalikult omad järeldused ja tegutseda nii, et meie rahu ja areng oleksid tagatud.

Sedasi ongi Eesti riik toiminud. Just sellepärast pole meil põhjust uut aastat alustada muretsemisega oma turvatunde pärast.

Aga aasta viimastel minutitel tahan hoopis meenutada seda head, mida Eestimaa inimesed on tänavu teinud. Seda on palju. 60 Eesti inimest seisavad hetkel rahu eest Liibanonis, Malis, Iraagis, Kosovos ja Afganistanis. Üks väike tüdruk leiutas äpi, mis tuletab lapsevanemale meelde õiget hetke, mil lasteaiaaknalt järele vii-

President Kersti Kaljulaid ütles oma pöördumises eesti rahvale, et rahu ja heaolu nimel tuleb pidevalt tegutseda.

pavale lapsele julgustavalt lehitada. Kümneid tuhandeid kordi aidati vanaemadel kokku jooksnud arvuteid lahti harutada. Kallistati miljoneid kordi oma lapsi ja vanemaid.

Tehti ja parandati sadu tuhandeid eksami- ja kontrolltöid. Õpiti järgmiseks suveks laulupeo laule ja tantse. Tehti 10 000 inimese täistööaja jagu vabatahtlikku tööd.

Mõned nimetatud teod võivad eraldi tunduda tavalistena. Kuid iga selline samm mõjutab suurt pilti. See, millises keskkonnas me iga päev elame, sõltubki just väikestest asjadest. Kõik need üles loetud – ja veel lugematul arvul teisigi häid tegusid – tähendavad, et Eesti on jälle natuke parem paik.

Ma ei saa öelda, kui palju parem. Ma ei oska välja arvutada heategude koguväärtust, et sellest siis lahutada pahategude negatiivne tulem ja leida vastus, kui palju on meil nüüd rohkem headust. Ent täpne arvutus polegi kõige olulisem. Oluline on hoopis see, et me kiidaksime üksteist tehtu eest. Südamest tulev tunnusdamine ei saa kunagi olla liiga palju.

Kohe asume teele uude aastasse. Aga hetk on veel aega. Vaadake enda ümber, äkki kellelgi ei olegi täna õhtul põhjust seda hetke tähistada, sest

lootust ei ole või on jäänud väheks? Me ei jäta ju maha neid, kes ei jaksa kaasa tulla? Neid, kellele lahkuv aasta on olnud valus ja järgmine tundub seetõttu tühi.

Just praegu, kui maailm meie ümber on muutlik ja raskesti tõlgendatav, on eriti oluline üksteist hoida. Mõelda, mis on need väikesed sammud, kuidas me igapäev iga päev saame ise midagi paremaks teha. Suured ja üleilmsed mured ei ole põhjus jätta lahendamata kohalikud ja pisikesed probleemid.

Vastupidi – suured mured ei saa kunagi kätte neid, kes väikeste tegude kaudu kokku hoiavad. Vajame nutikaid ideid ja lahendusi, mis ei tule üksteise arvelt, vaid üksteise soov ja tahtmise võimendades. Ja et teha paremini, on mõistlik vahel olla ka konstruktivselt kriitiline.

Head Eestimaa inimesed! Soovin teile oma peaga mõtlemist, otsustusjulgust ja enesekindlust.

Oskust jagada tunnustust ja vastu võtta kriitikat. Ja soovin, et meil kõigil oleks aega ja jõudu lihtsalt elust rõõmu tunda. Ise, pereringis, tööl ja sõpradega, eestlaste ja eestimaalastena. Hoides üksteist hoiame kõik koos Eestit! Head uut aastat!

allikas: president.ee

Pakume võimalust tellida ajalehe Eesti Rada PDF-versiooni! PDF-versioonil on värvilised fotod ja selle aastatellimus on soodsam kui paberväljaandel. Vormista tellimus kas endale või sõbrale (20 eurot/aasta) juba nüüd, saates vastava sooviga kiri aadressile EestiRada@yahoo.de

EESTI RADA

Eesti Rada

Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja
Tellimine/Abonnement: Aastatellimus 25 EUR
Euroopas 28 EUR
Vastutav toimetaja Saksamaal/ Väljaspool Euroopat 28 EUR
Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Tudengitele 15 EUR

Maie Kisis-Vainumäe
Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
Konto nr:
IBAN:
DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

Kaastöötaja/Mitarbeiter: Meeli Bagger
Kuulutused, reklaam/ Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Toimetus Eestis/ Redaktion Estland: Karin Aanja
Lille 6, 75201 Aruküla
Raasiku vald, Harjumaa
tel: (+372) 53 929 684
Küljendus: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill, Tartu
Leinakuulutused: Kahe veeru laiselt: 1 cm kahel veerul – 5 EUR
Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastõid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allakirjutatud.

Pöördumine: Balti riike ei tohiks nimetada endisteks nõukogude vabariikideks

Eesti, Läti ja Leedu suursaadikud Berliinis kutsusid Saksamaa ajakirjandust loobuma viitamast Balti riikidele kui endistele nõukogude vabariikidele.

Pöördumine oli ajendatud Saksa uudisteportaali Zeit Online kolumnist "Nõukogude pärand", teatas Leedu välisministeeriumi esindaja. Ministeeriumi kinnitusele aktsepteeris portaal pöördumises esitatud palvet loo-

buda rahvusvahelise õiguse seisukohalt ebakorrektselt kontseptsioonist, vahendas BNS. Balti riikide saadikud märkisid oma kirjas Saksa uudisteportaale, et Eesti, Läti ja Leedu ei ühinenud Nõukogude Liiduga vabatahtlikult, vaid nad okupeeriti ja anekteeeriti ning enamus Lääne demokraatiad, sealhulgas ka Saksamaa, ei tunnustanud kunagi Nõukogude okupatsiooni Balti riikides. Saadiku-

te pöördumises lisati, et Balti riigid mitte ei alustanud pärast Nõukogude Liidu lagunemist uute riikidena, vaid taastasid õigusjärgluse alusel oma riikluse, mille Nõukogude võim oli vahepeal kaotanud. Seepärast ei ole ka Balti riigid Nõukogude Liidu järglased ning seepärast ei saa neid ka poliitiliselt nimetada endisteks nõukogude vabariikideks, märkisid Eesti, Läti ja Leedu suursaadik.

PILTUUDIS

Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev

3. jaanuaril 1920 kell 10.30 vaiksiti relvad Vabadussõja lahinguväljadel, kui pärast 402 päeva kestnud vaenutegevust lakkas sõjategevus Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel. Eesti kaotas sõjas üle 6000 inimese, neist pea 4000 otseses lahingutegevuses. President Kersti Kaljulaid ja kaitseväge juhataja kindralleitnant Riho Terras asetasiid 24. detsembril 2016. aastal Kaitseväge kalmistul Vabadussõjas langenute mälestusehise juurde sõjas elu kaotanud inimeste mälestuseks künlad.

Foto: Arno Mikkor

Jõuluball ja Kölni eesti laste jõulud

Hea lehelugeja, tahaksin tutvustada kahte detsembris esilinastunud dokumentaalfilmi, mis kajastavad KERKi ja Kölni Eesti Kooli tegemisi. Need on "Annaberg I" ja "Annaberg II". Nagu pealkirjad viitavad, on tegevuskohaks Annabergi loss Bonn Bad-Godesbergis.

Esimese filmi alapealkirjana seisab "Sini-must-hõbevalge ehk jõuluball 10. detsembril 2016".

Suures plaanis vana kõrgete raagus puudega park, vulisev purskkaev (pisut omapärane algus talvise filmi kohta, aga siin on ju Reinimaa...), kaamera liigub tuledesäras lossile, kõrgetest akendest paistavad suursuugune kroonlühter ja lossisaali laeni ulatuv kaunistatud kuusepuu.

Järgmine pilt liigub läbi pidulikult kaunistatud fuajee peasaali sisenejale – kaunites õhtutualettides daamid ja uhked härrasmehed õhtuülikondades ja näe, isegi keegi frakis! Kenad naeratused, head soovid ja sektiklaaside kõlin! (Õnnestunud momentvõte suures plaanis!)

Kena blond daam astub eeskõnelejaks ja avab balli, andes õhtujuhi kohustused üle sümpaatsele paarile mikrofonide taga. (End tutvustavad KERKi esimees Mare Rahkema ja õhtujuhid Margarita ning Peep Raun Eestist).

Kõlab kaunis eesti muusika. Kaamera liigub esimesele avavalsi paarile ja siis sujuvalt edasi ühelt valssi keerutavalt paarilt teisele. Paistab, et nad on enne balli nobedasti harjutanud käinud.

Nüüd näidatakse mingit küsimuste esitamist ja Eesti lipukeste jagamist. Arvatavasti viktoriin, nagu hiljem selgubki. Parimad eesti muusika tundjad saavad auhinnad.

Valssidest on saanud sambad, rumbad, rock'n'roll ja hoog aina tõuseb – kogu seda keerlemist kroonib ühine jenka õhtutualettides! (Millised näitlejameisterlikkuse etteasted, kui arvestada, et tegu pole ju proffidega!)

Kaamera liigub korraks teise saali külluslikult kaetud laudadele – uhkele kokkade käsitööle ning sinna juurde näidatakse sobivat saksa veinitegijate hinnatut toodangut – peab ütleva, et vaataja seisukohalt tunnustust vääriv pilt!

Nüüd aga äkki liigub pilt kiirelt tagasi kuusepuu juurde – seal istub üks valge habeme ja punase mantliga mees – jõulumees! See, mis nüüd järgneb, on lihtsalt suurepärase, seda ei saagi päriselt ilma filmi nägemata edasi anda, aga püüan siiski. Laudkondade kaupa astutakse ette nii tantsumeadete kui ka flöödisoolode, aga ka pikkade etlemiste ja lühemate vaimukate värssidega ning lauludega – ei, ei seda ei saa nii kirjeldada, seda peaks siiski nägema, milline vaimukuse, liikumise ja taidlemise potentsiaal neis inimestes peitub!

Jõuluvanagi paistab ülimalt rahul olevat ja jagab, nagu naerul, lahkelt kinke vasakule ja paremale. (Suurepärased võtted!)

Kell lööb südaööd! Ärge arvake nüüd, et pooled kaunitarid äkki ummisjalu ballilt põgenema hakkavad ja hulganisti kuldkingakesi oma printsidele teele jätavad. Seda ei juhtu! Hoopis kaamera näitab suures plaanis – talvest ja lumeigatsusest kantud kaunist ja maitsvat ballitorti! (Valmistaja nimeks Grete Miländer.)

Nüüd juba pisut mõltikum kaameratöö – aeglaselt liigub pilt pea tühjaks jäänud saalis üle laudade, kus klaasidelt peegeldub vastu küünalde sära, korraks veel kaminale põigates uuesti teise saali poole, kus kostub klaverimäng ja tuntud lauluviis – "Taas sajab valget lund väljas..."

Film jätkub järgmisel hommikul – kaadrisse ilmub rõõmus seltskond, kes on läbi teinud kostüümimuutuse ja laseb hea maitsta sektil ja hommikusöögil ning naudib nähtavalt koosolemise rõõmu!

Filmi lõpus ilmub ekraanile tekst: "Kohtume järgmisel aastal, 19. detsembril 2017 Annabergis jõuluballil! Head ja õnnelikku uut aastat kõigile!" Seda soovivad õhtujuhid, balliseltskond ja balli korraldajad, KERKi juhtkond.

Merike Miländer

Pakkide lunastamine käis laudkondade kaupa. Esineb laudkond eesotsas Anneli Aknaga.

Fotod: Heiko Schmauck ja Helmut Honigmann

Õhtujuhid Margarita ning Peep Raun Eestist.

Diskomusikat valis DJ Tõnu.

"Annaberg II" ehk Kölni Eesti Kooli jõulupidu

Vaatame nüüd kohe ka teise filmi "Annaberg II" alapealkirjaga "Kölni Eesti Kooli jõulud", mis jõudvustati filmilindile 17. detsembril 2016.

Kuna autoritöö on samalt filmitegijalt, siis on alguskaadrid õige pisut sarnased – seekord aga ennelõunane hele taevast, vanade pargipuude taustal vana loss, Annabergi loss. Kaamera sätib pilti väikesed ja pisut suuremad tegelased – kooli ja peole tulnud tüdrukud-poisid ja nende emad-isad.

Ka siin liigub pilt läbi jõululikul kaunistatud fuajee ja keerab end kohe uhket kuusepuud näitama. Ei, kohe ei alga pidu, vaid hoopis koolipäev, kus peab veel natuke meisterdama ehteid kuusepuule ja pisut veel jõululaule lihvimat ning luuletustega tegelema.

Järgmises suures pildis näeme seismas naisansamblit, selgub, et õpetajate ja emade ühislauluharjutus Jah, mitte ainult lapsed ei pea õppima!

Suurde saali on üles riputatud laste meisterdatud kaunid valged jõulutähed (juhendajaks Triin England) ja kuusel keerlevad pitsilised jõulukuiid, kaamera näitab neid päris-päris lähedalt.

Järgmises kaadris – kogu koolipeere on kogunenud suurde kuusepuuga saali, küünlad on süüdatud lühtrites ja kuusepuul ja laudadel, laste pilgud

üksisilmi kuusepuul ja selle juures seisval õpetajal (koolijuhataja Karin Schmauck, seisab ekraani all servas kirjas), lauldakse üheskoos – "Tasa, tasa jõulukellad kajavad..."

Uus pilt meie ees – suur saal klaveriga, väikestes klaasikeses põleb suur hulk küünlaid, lapsed istuvad ümber küünlatule ja üks õpetajaist (loeme Merike Miländer) räägib lastele lõbusa jõulujutu ning üheskoos kutsutakse kedagi, esmalt päris tasehilju, siis pisut valjemalt ja kolmandat korda kuuleme – jõuluvana!

Kaamera liigub suures pildis uksele ja seal ongi see kaua oodatud külaline jõulumees oma lahke moega ja hea sõnaga.

Saaliuksed avanevad ja iga laps hoiab pihus väikest küünlatuld, vaikselt viiakse jõulutuled tuppa – imekena pilt ja traditsioon!

Nagu jõuluvana seisusele kohane, sätib ta end kuuse alla istuma ja nüüd siis saavad kõik koolijütsid omi oskusi näidata. Kõigepealt lubatakse õpetajad ja emad esinema – nende laulu sõnum "Üksteist peab hoidma" on lihtne ja ilus ning mitte ainult jõulujärgs sobiv!

Suures plaanis kitarril mängiv Mikk Frederik Hirsch, klaveri taga istuv Liisa Madliin Hirsch, kelle vahetab välja Louis Ricotta, siis flööt

mängiv Neele Böhland ja viimasena viulit mängiv Ella Böhland. Lavale tulevad suuremad lapsed oma luulepõimikuga, juhatamas õpetaja Ave Kauber, ning nüüd veel keskmise vanuseklass ja õpetaja Maarika Remmert, kõige tillemad ja nende õpetaja Merike Miländer on ka lavale jõudnud ning muusikaõpetajad Tuuli Solom ja Hanna Paal saavad nende laule klaveril.

Nüüd siis jälle peatähelepanu jõuluvanale, koos õpetajatest abilistega jagab ta igale lapsele kingipaki, suures pildis rõõmsad, ootusärevad, vahel ka pisut kartlikud näokesed – need, kes kingisaamisest ju kõige enam rõõmu tunnevad.

Ongi aeg sel korral jälle jõulumees teele saata ja eks eestlastele omasel kombel ikka kena lauluviisiga, et ta tee ka järgmisel aastal siia leiaks!

Kaamera liigub uuesti lava suunas, millel seisavad suurema rühma tüdrukud ja hüüavad valjul häälel numbreid – selgub, et käimas on loteriivõitude jagamine.

Veel kord uus pilt, mis näitab maitsekalt ja maitsvalt kaetud lauda, kuhupoole kogu seltskond liigub – algab ühine õhtusöök.

Ja siis veel üksikud elavad pildid – lapsed trepil, lapsed koridoris, lapsed suure laua all, lapsed lõbusalt rin-

Kölni Eest Kooli pere jõuluvanaga huvasti jätmas. Kuna ollakse head lapsed, siis võib järgmiselgi aastal sellist auväärt külalist oodata. Foto: Heiko Schmauck

gi sehkendamas kuuse juures, lapsed suure tiibklaveri taga – ja just kõike seda nad peavadki tegema ja eriti veel ühes suures lossis!

Lapsed ja küünlad hakkavad väsimat ja saal muutub vaiksemaks ja hämmaramaks – ongi aeg koduteele asuda...

Viimastes filmikaadrites ilmub kiri: "Häid jõule ja õnnelikku uut aas-

tat kõigile!" Ja seal all: "Meie tänu kuulub jõuluvanale, kes meid ikka üles leiab, ja neile, kes on meile abiks olnud ning toetanud: EÜSL, KERK, EV Aukonsulaat Düsseldorfis, Eesti Instituut, Fa. Bellicon.

Tänatud saavad ka Kölni Eesti Kooli õpilaste vanemad – suur aitäh!

Merike Miländer

Kingijagaja ja -saajad.

Foto: Sebastian Stotz

Berliini eestlaste jõulupidu

Möödunud aasta 10. detsembril oli kõikidel Berliini eestlastel ja Eesti sõpradel taas põhjust tulla kokku Lietzensee kiriku kogudusemajja, et pidada üks meeleolukas jõulupidu.

Väljas valitsevad soojakraadid ei tekitanud küll ilmingimata jõulumeeleolu, kuid jõuluehteis ja hõõgveini järele lõhnava peosaali kohale jõudes imbus jõulutunne küll igatähese.

Jõulupeo programm pakkus, nagu alati, midagi igatähesele. Berliini Eesti Kooli õpilased ja õpetajad olid valmis saanud muusikali "Jõuluparkoogid", mille esiettekande publik tormiliselt heaks kiitis. Kauni muusikaga täitsid saali solist Ulla Sperling koos Maarja Ansorgi-

ga klaveril. Ühele eesti peole oma selt said õhtu jooksul tänu paljudele ühislauludele laulda kõik soovijad. Ei puudunud ka tants, sest juba poolteist aastat tegutseb Berliinis tarmuka Meljo Kaaviste juhendamisel rahvatantsurühm Tuljak. Kõigi suureks rõõmuks esineneti arvukate tantsunumbritega ja haarati nii mõnigi inimene saalist kaasa tantsima. Viimase tantsuna tantsiti ära ka grupile nime laenanud "Tuljak", mille järel ei tahtnud publiku ovatsioonid vaibuda.

Tantsimisest-laulmisest väsinud pidulised said end kostitada verivorstide ja muude hõrgutistega ning otse loomulikult ei puudunud peolt ka jõuluvana.

Maarika Bischoff

Müncheni Eesti Kooli jõulud

Läbi lume sahiseva sõidab saanike, aisakell lööb tilla-talla üliarmsasti. Kena jõuluehte saanud iga metsapuu. Seda ilu vaatab kõrgelt mõnus jõuluku.

Nii kõlab esimene salm tuntud jõululaulust "Läbi lume sahiseva". Kui küsida suurtelt ja väikestelt, kes ootavad rohkem jõule, siis vastus on, et muudugi lapsed. Olles ise lapsevanem ja elades Eestist eemal, juba kuendat aastat Saksamaal, panen tähele, et eestluse ja oma rahva kombeid saame oma lastele edasi anda nende traditsioonide kaudu, mida õpetasid ja näitasid meile meie emad, isad ja vanemad, vanaisad.

Kes ei mäletaks oma lapsepõlvast, kuidas koos emaga küpsetati piparkooke või isaga metsast kuusk toodi. Mäletan minagi, kuidas ootasin jõululaupäeva – see tundus mulle lapsena üks eriti tähtis ja pidulik päev. Koos vanaemaga küpsetasime jõulusaia, ahjus küpses seapraad, pliidil aga podises hapukapsas. Kodus oma vanematega oli traditsiooniks käia jõululaupäeval kirikus ja surnuaias. Koju jõudes ootas meid pidulad ning kuuse all olid jõulukingitused. Vahel harva tõi kingitused hoopis jõulumees. Hoidkem ja pakkugem neid võimalusi ja traditsioone oma lastele, et ka nendel oleks suurena, mida meenutada ning omakorda pakkuda oma lastele.

Niisamuti on äärmiselt tore tõdeda, et Müncheni Eesti Kooli pere ja Müncheni Eesti Selts korraldas ka lõppeval aastal toredad jõulupeod. Väikse rahvana suures riigis ei ole kerget ennast koos hoida – perekonnad tulevad ja lähevad. Rõõm on aga seda suurem, kui ikka ja jälle näed tuttavaid säravaid laste silmi, kes tulevad koos oma vanematega jõulupeole. Aga veel suurem rõõm on kohutada peredega, keda näebki kord aastas jõulupeol.

Sellel aastal lõpetasime Müncheni Eesti Kooli õppeaasta piduliku

Linda Blum

Väikesed muusikud.

Foto: Linda Blum

jõululõunaga. Lapsed küpsetasid piparkooke. Piparkoogitaigana valmistasid meie usinad emad. Suured tänud neile! Ajal, mil lapsed tegid piparkooke, koorisid emad köögis kartuleid. Pliidil soojenes hapukapsas ja ahjus särisesid verivorstid. Eestist toodud verivorstid ootasid kolm kuud sügavkülmas, et siis pidulikult jõululauale jõuda. Nii see juba kord on. On sööke, ilma milleta jõululauda ette ei kujuta. Suur tänu meie tublidele päkapikkudele, kes meile seda ikka võimaldavad.

Müncheni Eesti Seltsi jõulupidu möödus ka seekord toredas seltskonnas. Müncheni Eesti Kooli lapsed esinesid näidendiga "Põialpoisike ja seitse lumivalget". Saime osa toredast jumalateenistusest. Jõulupeol kõlasid kaunid klaveri-, akordeoni- ja trompetipalad. Suur tänu Müncheni Eesti Kooli lastele! Jõulupeo laualt ei puudunud kartulisaladega heeringas. Samuti saime hea maitsta kiluvõileiba ja palju teisi häid soolaseid sööke. Ei saa mainimata jätta ka meie maitsvaid kooke. Suured tänud meie tublidele kokkadele! Toredaid ettevalmistusi uuel aastal soovib Müncheni Eesti Kooli pere.

Jõulupidu Karlsruhe

Karlsruhe eestlased ja Eesti sõbrad pidasid jõulupidu 10. detsembril õhtul Hagsfeldi Gemeindezentrum saalis. Lähedalt ja kaugelt saabunud külalisi, ühtekokku veidi üle neljakümne, võttis vastu kenasti kaunistatud peosaal ja eesti jõulutoitudega kaetud laud. Köhütäite eest olid tublid perenaised hoolt kandnud: oli verivorsti, heeringat, hapukapsast ja seapraadi.

Peoõhtu avas Anne Kippar, andes lühikese ülevaate Karlsruhe Saksa-Eesti Seltsi tegemistest aasta jooksul. Leinaseisakuga mälestati seltsi kuaaegset liiget Ivo Põlderit ning tugeva aplausi ja lillekimbuga tänati seltsis pikaajaliselt finantsministri ametit pidanud prof Hans-Otto Petersit.

Jõuluõhtu kontserdi programmi oli kokku pannud Piret Randalu. Kõikidel meie pidudel on kontserdid olnud väga head, kuid seekordne jõulukontsert oli nii mitmekülgne ja kõrgetasemeline, täis muusikalisi üllatusi, et kuulajad eranditult igat esinejat pika-pika aplausiga tänasid.

Esmalt tuli klaveriduo Natalia Zagalskaia – Toomas Vana poolt ettekandele Urmas Sisaski helitöö "Karlsruhe 300 – tähetunnid" klaveril neljale käele, mille helilooja oli kirjutanud eelmisel aastal Karlsruhe linna kolmesajanda sünnipäeva auks. Teos oli originaalis komponeeritud kahele klaverile kaheksal käel. Meie peo tarvis oli Sisask aga loo veidi ümberkirjutanud, nimelt ühele klaverile neljal käel. Teos, mille algusosa on meditatiivne, muutudes keskmises osas rütmilisemaks ning kulmineerudes lõpposas suuresooneliseks hümniks, Natalia ja Toomase virtuooslikus ettekandes, sobis suurepäraselt jõulumeeleoluga.

Seejärel esines duo Inessa Volkova (klaver) ja Vasily Bystrov (tšello), kelle esituses saime kuulda C. Saint-Saens'i instrumentaalsükkist "Loomade karneval" osa "Luik" ning Inessalt klaveril S. Rachmaninovi prelüüdi op 32 nr 12.

Enne kui järgmised noored muusikud, Pipilota Neustus (flööt) ja Elias Hostalrich Llopis (klaver), F.-J. Gosseci "Tambourin" flöödile ja klaverile ettekandmisega alustada said, tekkis aga publiku seas elevus, sest pianist seadis tavapärase noodipaki asemel klaveri noodipuldile iPadi. Hetke pärast sai musitseerimine 21. sajandile kohaselt siiski alata.

Pipilota Neustus (flööt) ja Elias Hostalrich Llopis (klaver).

Fotod: Leif Höyland

Marcel Johannes Kits (tšello) ja Rasmus Andreas Raide (klaver).

Et Pipilota mitte üksnes hea flöömängija on, vaid ka lauljana julgelt debüteerida võib, võisime veenduda kuuldes tema esituses veel O. Ehala laulu "Jõuluõöl juhtuda võib ime", saatjaks klaveril Elias Hostalrich Llopis.

Rasmus Andreas Raide, kes teist aastat Karlsruhe Muusikakõrgkoolis prof Kalle Randalu klaveriklassis õpib, oli oma duopartneriks kutsunud Trossingeni Muusikakõrgkoolis õppiva tšellisti – Marcel Johannes Kits. Marcel, kes vaatamata oma 21. eluaastale, mitmeid rahvusvahelisi auhindu juba võitnud on, mängib Francesco Ruggeri, Cremona 1674 tšellol, mis on talle kasutada antud

Saksa Muusikainstrumentide Fondi (Jürgen ja Monika Blankenburgi sihtasutuse annetuse) poolt. Marceli imeilise kõlaga tšellot, klaveril Rasmus Andreas Raide, saime kuulda palades J.S. Bach "Ave Maria" ja N. Paganini "Variatsioonid ühel keelel Rossini teemale". Eelnevalt esitas Rasmus L. Sumera klaveripala "1981".

Imeilus muusika, küünlasära, verivorsti lõhn, mõnusad inimesed, jõululaulude ühislaulmine, sedakorda saatis klaveril Rasmus Andreas Raide – on traditsioonid, mis kuuluvad Karlsruhe eestlaskonna jõulupeo juurde. Ilusad traditsioonid, mis hinge kositavad ja jõulumeeleolu loovad.

Meeli Bagger

Hamburgi eestlaste jõulupidu

10. detsembril toimus St. Nikolai Kantorei ruumides Hamburgi Eestlaste jõulupidu. Korraldajad olid Hamburgi Rahvuskoondis, tantsugrupp Hamburgi Pääsuke ja Hamburgi Eesti Kool. Peost võttis osa üle saja eestlaste Põhja-Saksamaa igast nurgast.

Jõulupidu alustas Praost Merike Schümers-Paas toreda jõulupalvusega, millest ka lapsed hoogsasti osa võtsid. Lauldi koos laule ning sooviti üksteisele imelist jõuluaega. Peale palvust esinesid Hamburgi Eesti Kooli laulgrupp ning solistid Lisel Reinick ja Rene Schmidt lauludega. Sellega oli jõulupidu avatud.

Kombepäraselt kutsuti rahvast ise midagi külma laua tarvis kaasa tooma. Lauda kattis suurepärase valik jõulutoite, lisaks tegi jõulupeo toimikond üllatuse ning kõik osalejad said nautida ka kuumat verivorsti ja praekapsast.

Kui kõhud täis, otsustati koos jõululaule laulda, mille peale ka jõulu-

Hamburgi eestlaste jõulupeol sai jõulumeeski tantsupisikuga nakatatud.

Foto: Heli Naaber

vana kohale tuli! Eesti Kooli lapsed lugesid koos jõuluvana lauletuse ning sellega alustati kingipakkide jagamist. Kõik pered said suud magusaks ning tänu headele abistajatele oli jõuluvana ka erilisi meeneid kaasa võetud.

Kui pildid tehtud, sai jõuluvanagi Kaupo Kitsingu juhendamisel koos teistega tantsu lüüa. Jõuluvana lahkumine ei tähendanud see veel peo lõp-

pu – koos oldi veel hiliste tundideni, ning nii see jõulupidu möödus – tantsu, laulu, hea söögi, sõprade, (uute) tuttavate ja rohke naeruga.

Suur aitäh kõigile korraldajatele ja abistajatele – eelkõige Laura Balzer, Kristi Grünberg, Kaur Kask, Kaupo Kitsing, Reet Meyer, Aigi Schmidt, Erik Schneider, Merike Schümers-Paas ja Raul Tamsalu.

Kristi Grünberg

Berliini eesti kultuuripäevad ehk KAMA2

17.–18. märtsil 2017 korraldab Berliini Eesti Kultuuriselts KAMA järjekorras teised kultuuripäevad ehk KAMA2. Kuna esimesed olid menukad ja kordalainud, kasutame võimalust luua uus traditsioon. Taas jagub üritusi nii eestikeelsele kui ka rahvusvahelisele publikule ning päris oma ürituse saavad Berliini Eesti Kooli lapsed.

Täpne ajakava ja piletiinfo kodulehel www.berliinieestikultuuriselts.wordpress.com.

Toimumiskoht: ACUDKunsthau, Veteranenstraße 21, 10119 Berliin

● reedel, 17. märtsil

Indrek Taalmaa esitab Andrus Kiviräha tekstidel põhineva monoetenduse “Sinised kilesussid jalas”.

Menükomöödia läbivaks teemaks on inimese erinev suhe rahaga. Raha teema on alati aktuaalne, on seda siis parajasti palju või vähe. Miks “Kilesussid” etendus aga raha teema üle naerda võtab, sellel on siiski veel üks võimalik põhjus – lavastus esietendus aastal 2010, just majandussurutise “kõrgajal”.

Indrek Taalmaa kehastub kuueks erinevaks rolliks otse publiku silme all, nii et vaataja saab osa nii kostüümide vahetusest kui ka grimmi tegemisest grimeerija Irina Suuderi kunstnikukäe läbi.

Indrek astus esimest korda monolavastuses üksinda lavale kümme aastat tagasi ja alates sellest ajast on monotheater teda ikka saatnud. Täna võiks Indrekut nimetadagi monoteari üheks peamiseks propageerijaks Eestis, kes korraldab nii iga-aastast monoteari festivali Monomafia kui ka veab oma teatrit, Tallinna Kammerteatrit, mille repertuaaris on vaid ühe-kahe näitlejaga lavastused.

Kirjanik Andrus Kivirähk kommenteerib etendust järgmiselt: “Siniste kilesussid” monoloogid said alguse kirjutatud hoopis ühe teise näitemängu jaoks. 2004. aastal lavastas Tiit Ojasoo tollaste teatritudengitega näidendi “Asjade seis”, mis põhines suuremalt jaolt improvisatsioonil, aga lisaks tellis ta minu käest selle tüki tarbeks ka kuus monoloogi, mis pidid kõnelema inimeste suhtest rahaga. Hiljem avaldasin ma need tekstid ajakirjas Looming peakirja all “Kuu monoloogi raha asjus”, samuti jõudsid nad minu novellikogusse “Jutud”. Seal leidiski need Indrek Taalmaa ja otsustas iseseisva näidendina lavale tuua, mängides ise kõiki rolle. Nii et asudes ühte teksti kirjutama, ei oska kunagi ette aimata, mis temast lõpuks välja tuleb!”

Pärast etendust toimub **Andrus Kiviräha** ja publiku vaheline muljete vahetamine vabas õhkkonnas.

Näitleja Indrek Taalmaa.

● laupäeval, 18. märtsil

Berliini Eesti Kooli külastab **Amssterdamis elav lastekirjanik Kairi Look**. Kairi raamatutele on kuhjaga särtsu ja põnevust, aga ka nalja, soojust ja äratundmisrõõmu, raamatud on laste poolt armastatud ja pälvinud mitmeid auhindu. Nagu autor ise

Karlssoni kombel ütleb: vahepeal peab ka pauku ja mürtsu saama! Lisaks raamatutele “Leemuripoeg Ville teeb säared”, “Lennujaama lutikad ei anna alla”, “Peeter, sõpradele Peetri”, “Sasipäiste printsesside saar”, “Härä Klaasi pöörane muuseum” ja “Piia Präänik kolib sisse”, mida saab muide kuulata ka ERRi õhtujuttude äpis, kirjutab Kairi lugusid ka ajakirjale Täheke. Vaata ka Kairi blogi www.amsterdamiseerunud.blogspot.com ja Lastekirjanduse Keskuse veebilehte <http://www.elk.ee/?profile=13264>.

Luuletaja Doris Kareva.

● “Sõida tasa üle silla”. Omi ja omaseid tekste loevad ja laulavad **Doris Kareva ja Veronika Kivisilla**.

Tegu on ühelt poolt Eesti luuleklassikasse kuuluva, ajatu ja eri põlvkondade poolt armastatud poeetisiga (hiljutise küsitluse põhjal oli Kareva viimane luulekogu “Perekonnaalbum” enim loetud luuleteos) ning teiselt poolt 20 aastat noorema, alles täiskasvanuna kirjutama hakanud luuletajaga.

Doris Kareva (sünd. 1958) on avaldanud peamiselt luulet, ühe esse- ja ühe proosakogu, tõlkinud luulet, näidendeid ja esseid, koostanud mitmeid antoloogiasid. Kareva luulet on tõlgitud paarikümnes keelde, sellele on muusikat kirjutatud arvu- kad heliloojad nii Eestis kui ka välismaal ning selle põhjal on sündinud ka teatrilavastusi.

Veronika Kivisilla (sünd. 1978) on avaldanud kolm luulekogu: “Kallis kalender” (2011), “Veronica officina- lis” (2012) ja “Cantus firmus” (2015). Korraldustöö kõrvalt Eesti Kirjanike Liidus otsib ta elu *cantus firmus*’t ehk kindlat alusviisi, kasvatab lapsi ja ravimtaimi, tegeleb muusikaga ja otsib ajakapsleid.

Vahepeal pakume kama, kartulisalati ja klassikalist küpsisetorti.

● Lühifilmid (inglisekeelsete subtiitritega!)

Ants Tammiku dokumentaalfilm “Habras maailm” (2016, 35 min) on noore operaatori ja režissööri poeetiline nägemus Eesti soomaastikest. Ta vastandab kaks täiesti erinevat maailma – korrapäratu loodusmaastiku koos seal elutsevate loomade-lindudega ja inimese loodud sirgete joontega kaevandamisväljad. “Selliseid keskkondi nagu raba ja soo on va-

Tšellokvartetti C-JAM kuuluvad (vasakult) Tõnu Jõesaar, Pärt Tarvas, Margus Uus ja Levi-Danel Mägila.

ja hoida kasvõi seetõttu, et saaksime igapäevastest haigest virvarrist eemalduda ja tuletada meelde, et me ei ole maailmas number üks, vaid kõigest väike osa täiuslikult toimivas süsteemis,” on mõtisklenud Tammik. “See film võiks olla mõeldud inimesele, kellel on aega seda vaadata ja kaasa mõelda.” Filmi samaväärselt tähtis osa on Aivar Surva loodud muusika ja Kauri Lembergi helireži. Kunstiliselt hingematvaid pilte saadab teksti asemel ainult see lummas muusika.

Eelmise aasta septembri alguses toimunud Matsalu loodusfilmide festivali rahvusvaheline žürii andis filmile parima operaatori preemia.

Janno Jürgensi lühifilm “Räägitakse, et tomatid armastavad rokkmuusikat” (2016, 40 min) on filmitud režissööri sünnilinnas Haapsalus. “See on suhtedraama, mis keskendub peresuhetele kolme generatsiooni vahel, kuidas materialistliku maailmavaatega uus põlvkond vanast generatsioonist üle sõidab,” on öelnud Jürgens. “Žanrilt on see tõsisem draama.”

Sünopsis: Vana mees teeb oma eluõhtul rehnutit, mis läks hästi, mis halvasti ja mida annaks veel parandada. Poeg ei ole oma isaga kaheksa aastat suhelnud, tütar ootab kannatamatult isa surma ja lapselaps tahab vihmaussi purki panna. Vana mees aga paneb visalt vastu ja istutab uusi lilli, teadmata, kas tema silmad nende õitsemist näevad.

Janno Jürgens on lõpetanud Balti filmi- ja meediakooli ning teinud mitmeid rahvusvahelisi auhindu kogunud lühifilme.

Laulja Liisi Koikson.

● Pärast pausi kontserdid **Liisi Koikson**

Liisi Koikson on armastatud Eesti laulja. Televaatajad teavad teda juba

Luuletaja Veronika Kivisilla.

1990ndate algusest, mil Liisi võitis mitmel korral televisiooni laulukonkursi “Laulukarusell”. Nüüd tegutseb laulja erinevate projektide liikmena ja ka sooloartistina nii džässis, folgis kui ka popi vallas.

Berliini kontserdil saab kuulda eestikeelseid lugusid Liisi sooloplaadidelt “Väike järv”, “Väikeste asjade võlu” ja “Ettepoole”. Tekste ja muusikat neile on kirjutatud tuntud muusikud ja sõnameistrid, nende hulgas Jaan Pehk, Robert Jürjendal, Rein Fuks, Tõnis Mägi ja ka Liisi ise. Lood viivad meid loodusesse nautima selle lihtsat ilu ja inimese südamesse, harutama lahti tema keerdkäike. Liisit saadab kitarril rootslane Christian Harrysson.

Tšellokvartett C-JAM koosseisus Pärt Tarvas, Levi-Danel Mägila, Margus Uus ja Tõnu Jõesaar tutvustavad end oma kodulehel nii: “C-JAM on unikaalne kooslus meestest, kes ei karda avardada piire ja püstitada endale enneolematuid väljakutseid. Tšellokvartett on ühendatud klassikaline keelpillikvartett, improvisatsiooniline bigbänd, metalne ja kaasakiskuv rokkmuusika, tundlik ning emotsionaalne tšellokõla. Pika lavakarjääri tõttu ei tea enam keegi, kas tegemist on professionaalsete rokkmuusikutega, kes on muu seas ka kõrgelt haritud ja hinnatud klassikalise muusika esitajad või hoopis vastupidi.” Kvartett musitseerib koos aastast 2004.

Kodus on nad esinenud nii linnades kui ka küldes, mõisates, mererandades kui ka rabaradadel ning sõitnud Eesti risti-põiki läbi. Väljaspool Eestit on kvartett andnud edukaid kontserte Lätis, Soomes, Saksamaal, Venemaal, Belgias, Taanis ja isegi Hiinas. Neilt on seni ilmunud neli CD-plaati.

KAMA TÄNAB SÜDAMEST KÕIKI OMA SPONSOREID JA TOETAJAJAID!

Täname Kultuurkapitali, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Instituuti, Eesti Põllumajandus-Kauban-

duskoda, firmat Betamar OÜ, filmistuudioid Vesilind ja Alasti Kino ning kõiki eraisikuid, kes on öla alla pannud. Täname ACUDKunsthau meeldiva koostöö eest.

Ürituse toimumisele ja traditsiooni jätkumisele saad kaasa aidata ka Sina. Aitad meid, aitad viia eesti kultuuri maailma!

Estnischer Kulturverein in Berlin e.V.
IBAN: DE1512040000101148500
BIC: COBADEFFXXX
Commerzbank
Selgitus: Estnische Kulturtag in Berlin 2017

Raamat "Minu Saksamaa" räägib ühe perekonna loo

Mullu septembris jõudis Eestis polettidele Marianne Suurmaa raamat "Minu Saksamaa", mida Baierimaal elanud autor tutvustas novembri lõpus ka Müncheni eestlastele.

Raamatu valmimise ja Suurmaade pere lugu tutvustab Kristiina Vaarik, kes oli Mariannega tuttav juba enne tema Saksamaale kolimist ja mäletab, kuidas Marianne oma abikaasa Sveniga sel teemal nõu küsis. Vaarik oli selleks ajaks juba tükk aega Saksamaal, tookord Lübeckis, elanud.

Marianne arvab, et kirjastus Petrone Print valis just tema soovijate seast välja, kuna välismaale asus elama kogu pere. Suurmaad läksid Saksamaale oma kahe lapsega, otsides vastust küsimusele, kas selline pangalaenkaelas-hambad-risti-edasi-elu võiks kusagil olla teistmoodi ja pakkuda uusi väljakutseid, eelkõige insenerist Svenile.

Raamatututvustusel Münchenis rääkis Marianne, et iga "Minu"-sarja raamat peegeldab selle autori nägemust, kogemusi ja on ühtlasi väga isiklik. "Minu Saksamaa" koondab viie aasta jooksul kogutud killukesi Suurmaade pere elust.

"Meie lugu ei ole väga tavaline, pigem ekstreemse algusega – pakisime oma asjad karavani otsusega kogada midagi uut, näha maailma ja samas puhata, sest olime seni mõlemad tööle pühendunud ja elasime nagu oravad vastas," lausub Marianne. "Tahtsime avastada uusi kohti, kus enne käinud pole. Mind on alati mäed tõmmanud ja abikaasa soovis leida erialast tööd, seega sobis hästi Saksamaa."

2011. aasta maikuu sõitiski pere neljakesi Saksamaale, öeldes esialgu sõpradele, et teevad Euroopa-reisi ja võtavad kolmeks kuuks aja maha. Täpsemad plaanid panid nad paika Workaway internetikülje abil, kus erinevad organisatsioonid ja ka tavalised pered otsivad majutuse ja söögi eest endale ajutisi töötajaid. Mõne nädala kaupa töötasid Suurmaad vabatahtlikena Kappeln lähedal miniloomaaias, Mecklenburg-Vorpommenis ja Ida-Saksamaal Dresdeni lähedal. Lisaks eelpool nimetatud kohtadele töötasime vabatahtlikuna ka Düsseldorfis lähedal.

"See oli eriti külm juuli, karavanis oli jahe magada, sest küttesüsteem läks katki, ma tahtsin tagasi Eestisse minna, aga Sven leidis töökoha ja pidi kindlaks ajaks Stuttgarti jõudma," rääkis Marianne. "Ma hankisin Ryanairi piletid, et lastega Düsseldorfist tagasi Eestisse lennata, aga me ei teadnud, et Ryanair ei lenda tegelikult Düsseldorfist lennujaamast, vaid Weezest, ja jäime lennukist maha."

Nii pidi pere koos edasi rändama. Korterit leidmine Saksamaal polnud nii lihtne, nagu ette kujutati, mistõttu lõpuks oli raha täiesti otsas. Elukohaks oli haagissuvila kusagil Stuttgarti lähedal metsas igasuguste pese-

Marianne Suurmaa tutvustamas raamatut "Minu Saksamaa".

Foto: Sven Suurmaa

misvõimalusteta ja toituda tuli osaliselt metsaadidest.

"Svenil oli töö, aga me ei rääkinud saksa keelt ja arvasime, et korteri otsimine käib nagu Eestis – vaatad ajalehes kuulutust ja otsustad, kas ei või jaa," kirjeldas Marianne. "Siin ei lastud meid aga isegi mitte korterit vaatama ja olime nagu ülekuulamisel, kui küsiti meie sissetulekut ja personaalseid andmeid."

Kahenädalase metsaelu järel aitasid neid sakslased, kellega nad ühel karavanide parkimisplatsil olid tutvavaks saanud – kohalikus ajalehes ilmunud kuulutuse kaudu leiti väike korter Stuttgarti lähedal Oberriexingenis. "See oli väike linnake, kus inimesed tähistavad tähtpäevi rongkäiguga, kogunevad pärast kirikut ühiselt juttu ajama ja veini mekkima," rääkis Marianne.

Edasi järgnes pikemaajaline elukoht Königsdorffis, kui Sven Müncheni lähedal parema töökoha leidis. "Königsdorffis elab 3000 elanikku, millest Eestis aru ei saada – kuidas saab küla nii suur olla?" sõnas Marianne. "Elu oli nagu piltpostkaardil, mäed küla taustal."

Tõsi, täpselt nende maja kõrval asus kirik ja pidevate kõvahääsete kellahelidega Marianne lõpuni ära ei harjunudki.

"Mõtled ju küll, et oo, kui romantiline, et kirikukellad löövad, aga kui nad teevad seda su kõrva ääres iga päev pool kuus hommikul ja pühade ajal päev läbi... Kui isa meil külas oli, luges ta kokku – hommikul löi kirikukell üle 200 korra!"

Marianne käis küll saksa keele kursustel, aga tööle ei läinud. "Samas tundus meile huvitav, et väikelinnades ja maapiirkondades olid emad vähemalt laste algkooli lõpuni kodused! Eestis olles, kui poeg Roland aastaseks sai, küsisid sugulased, et kama ma veel kodus istuda kavatsen..."

Saksamaalt saatis Marianne oma Eestis elavatele sõpradele reisikirju

koos fotodega nende pere tegemistest ja reisimistest. "Tookord juba keegi soovitas, et võiksin oma lugu kirjastusele pakkuda, aga tollal vastati, et Saksamaast kirjutaja on juba olemas. Aasta hiljem, kui olime juba Baierimaal, katkestas see kirjutaja lepingu, ja minult küsiti proovitööd. Tegelikult tahtsin kirjutada pigem "Minu Baierimaad", aga toimetaja ütles, et kuna meil on ka Saksamaal reisimise kogemused ja elasime 1,5 aastat Baden-Württembergis, tahaksid nad siiski Saksamaa-raamatut."

Raamatu kirjutamise lepingu kirjutas Marianne alla 2014. aasta lõpus, aasta aega valmistas ta end ette, luges teisi "Minu"-sarja raamatuid, lisaks uuris kirjandust Saksamaa ühiskonna ja ajaloo teemadel. "Kõige rohkem aega läkski enda vaimseks ettevalmistamiseks, esimest kolme-nelja peatükki kirjutasin ligi pool aastat," tunnistab Marianne. "Kui toimetaja Mari Kleinitil esimese tagasiside sain, läks edasi päris kiirelt – tähtaeg oli 29. veebruar ja viimasel nädalal kirjutasin juba peatüki päevas."

Marianne sõnul alguses karavaniga reisimine lastele meeldis, aga hiljem tekkis koduigatsus ja see on olnud nende pere jaoks viimastel aastatel väga tõsine teema. Samas pole elus olemas lahenduseta olukordi. Katsumused ja raskused aitavad meil sisemiselt kasvada ning tuua selgust, mis on tegelikult oluline. Alates detsembrist 2016 on Marianne ja tütar Hanna tagasi Eestis, elades vaikset ja südamelähedast elu Võrumaa metsade vahel. Marianne leidis üsna kiiresti tööd Võru Kunstikoolis. "Paljud kahtlesid, kas ja millal minusugune humanitaar- ja kunstiniime Eestis töö leiab... Eriti veel kusagil ääremaal," avaldab Marianne. "Iga asi tuleb just õigel ajal – siis kui see tulema peab," ütles Marianne teadmisega, et pere juba peagi jälle koos on.

Kristiina Vaarik

Palju õnne 99. sünnipäevaks, kallis Eesti!

Berliini Eesti Kooli õpilased võtsid korraks aja maha ja mõtleid veebruarikuu sünnipäevalapse peale. Tulemuseks olid toredad joonistused ja kirjandid.

Emakeele õpetajatele Maarikale ja Marile jutustasid lapsed tunnis, kes ja mis on neile Eestis kõige tähtsam. Üks on kindel – seal on kõige lahkemad mammad-papad ja vanemad-vanaisad, kõige lahedamad tädid, kes teevad maailma parimaid friikaid ja üldse on seal palju rohkem asju lubatud.

Noorema rühma lapsed Enri Markkus, Margaret, Rami ja Lisette jutustavad õhinal oma maakodust ja vanavanematest. Rami vanemal on kuded ja kanad. Aga munad Ramile eriti ei maitse. Enri Markkus: "Maasikad mamma Kaisa juures on mulle olulised. Ja mul on ka papa, kes lubab mul murutraktoriga ise sõita – ma oskan juba ka!" Enri Markkus leiab, et kartulivõtt on üks lõbus töö, aga sama lõbus on Tallinnas Stroomi pargis väntautodega sõitmine. Margaretil on vanavanemate juures lahe, sest nad lubavad limpsi juua ja Lotte maisikrõpse süüa. Lisette'ile maitseb Eesti jäätis. Jonathan on püüdliku käekirjaga kirjutanud, et talle meeldib Eestis olla just siis, kui lumi maas ja saab uisutada.

Alexandrale, Martale ja Elmi Ertale koolilaste rühmast meeldib Eestis eriti suvel. Kui talvel saab vahel suuri lumememmi ja liumägesid teha, on seal sellel ajal nende arvates siiski liiga külm. Alexandra jutustab, et ta käis Eesti lasteaia, ja et ta on Mesikäpa ja Ananassi kommi sõltlane. Marta meenutab oma kadunud vanavanemaid, eriti vanema, kes oli hästi ilus ja oskas laul-

Taastase Matilda joonistus.

da. Veel kiidab ta puhkust Hiiumaal, kus saab ujuda nii Sääre tirkis kui ka Käina ujulas ning pärast jättist või krõpsu süüa. Elmi Ertale meeldib tädi kass, täpiliselt hobusega ratsutada ning see, et Tallinnas lubatakse tal voodi külge kleepse ja seinad täis joonistusi kleepida. Oskar kirjutas oma kirjandis: "Mul on Eestis head lasteaiaõbrad ja sugulased. Eesti meeldib mulle väga! Sellepärast, et ta on mu kodumaa."

Teatakse, et Toomas Hendrik Ilves ja Lennart Meri on olnud meie presidendid ja et praegune president on naine. Koos õpetaja abiga tuleb nimigi meelde. Meie rahvuslindu ja -lille teavad peaaegu kõik unepaalt. Margaret: "Kui issi oli veel väike laps, siis ta arvas, et Eestis elavad lõvid. Ja mina tean, et meie rahvusloom on lõvi." Saksamaa rahvuslind on keerulisel lood. Enri Markkuse meelest on Saksamaa rahvusloom karu ja mitte mingi lind. Alexandra pakub rahvuslinnuks toonekurge, aga õpetaja teab, et on hoopis kotkas. Suur ütlatus on kõigi jaoks see, et Eestil ja Saksamaal on üks ja sama rahvuslill – rukkilill. Laste joonistatud piltide järgi võiks arvata, et Eesti rahvusloomad on koer Lotte, kass Bruno ja jänes Albert. **Kadi Mustasaar**

Pööningu-kangelased (vasakult): tük-liblikas – Karina Ründva, laps – Agnes Helk, jätku Albert, Nunu – Eha Salla, must hiiretüdruk – Isabel Arunachalam, nakkhiir – Mattias Ründva, must hiirepois – Silver Helk.

Frankfurdi jõulupidu

Frankfurdi jõulupidu peeti 17. detsembril Kriiteli kogudusemajas, jõulusõnum toodi külalislsteni Andrus Kivirähki näidendi "Hiired pööningul" kaudu.

Millest peaks jutustama üks jõuluetendus? Kui alustad proovidega suvekuumuses, peaks süzee universaalne olema. Jõulusõnum on armastuse sõnum: võtame end nüüd kokku, kuulame teineteist ja elame kuidagimoodi rahulikult koos.

Vaataja satub suhteliselt kinnisesse sootsiumi. Pööningul elavad põliselanikud: kaks musta hiirt, kelle elu keerleb raasukeste kokkutasimise ümber – võib öelda, nad on materialistid ja nende käes on võim; nakkhiir, küll kõrgelennulisem, kuid vanadusest väetiks jäänud... ei lenda enam üldse, aga nägutada jaksab; ja tük – saapatalla all saunast pööningule sattunud migrant, kes küll uute oludega kohaneb püüab, kuid samas järjekindlalt sünnikohast pärit tavadid elus hoida tahab. Neil on omavahelised naginad. Ega nad

üksteise eluviisi austa, rääkimata armastusest, aga nad on õppinud koos eksisteerima ja pakuvad üksteisele vahetevahel ka tuge. Ja siis ilmub seltskonda uustulnuk – seekord piisavalt enesekindel, ignorantne, aga ka innovaatiline ja mänguline Nunu, laste puurist plehku pannud valge hiir. Pragmaatiliselt pööninguelanikke haarab tema mängulisus ääriveeri, nad lähevad kaasa... ja korraga hakkabki juhtuma imesid.

Kivirähki mänglev fantaasia jätab ruumi uutele assotsiatsioonidele. Otsisime lastega päevapoliitilist allteksti. See on lugu erinevate maailmade pörkumisest, sildistamisest (neegerhiir!), kadedusest, hirmudest (pagulased!).

Aga eelkõige unistamisest, sõpruse sünnist, andestamisest, piiride langemisest. Lavastaja tahtel saab tük-liblikas saunas lõpuks tule alla ja toob jõulualguse ja -soojuse iga lapseni. Tasapisi-salamisi üheskoos Airi Liiva laulu lauldes ja küünalt käest kätte ulatades hiilis Frankfurdi peol ligi jõulutunne. **Eha Salla**

Grammy nominentide seas on mitu eestlast

59. Grammy muusikaauhindadele kandideerivad dirigendid Tõnu Kaljuste ja Neeme Järvi ning fagotimängija Martin Kuuskmann. Aasta parima plaadi Grammy kandidaate Sturgill Simpson plaadiga "A Sailor's Guide to Earth", koosseisus mängib ka eestlane Laur Joamets.

Aasta albumi ja parima kantrialbumi auhindadele pretendeerib USA

kantristaar Sturgill Simpson, kelle bändis musitseerib Eestist pärit kitarrigeenius Laur Joamets. Bänd oli Grammy auhinnale nomineeritud ka 2014. aastal, toona aga hoopis parima Americana albumi kategoorias.

Parima klassikalise muusika kogumiku nominentide nimistus figureerib dirigent Tõnu Kaljuste Eesti Filharmonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkesteri plaadiga "Gesual-

do". Kaljustel on üks mainekas muusikaauhind juba ette näidata – 2014. aastal võitis ta Grammy Arvo Pärti "Aadama itku" eest.

Nüüdismuusika teose nominentide hulgas on fagotimängija Martin Kuuskmann Theofanidis fagotikontserdiga ning Neeme Järvi on nominent parima orkestriesituse kategoorias helilooja Jacques Ibert teoste plaadiga. **ER**

Pilk ette

● **24.02 ja 25.02.2017 – Berliin**
Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, dirigeerib Neeme Järvi, klaveril Igor Levit
Algus: 20.00
Koht: Berliner Philharmonie
Herbert-von-Karajan-Straße 1, 10785 Berliin
www.dso-berlin.de

● **2.02.2017 – Berliin**
4. Lithuanian Dance Festival in Berlin "Litauen tanzt"
kell 18.30 Henri Hütt "Rhythm is a Dancer"
kell 20.00 Karl Saks "State and Design"
Koht: DOCK 11
Kastanienallee 79, 10435 Berliin
www.litauentanz.com

● **9.02.2017 – Hamburg**
Festivali "Lux aeterna" avakontsert "Arvo Pärt im Portrait". Kõlab Arvo Pärdi muusika Läti ringhäälingu sümfooniaorkestri esituses.
algus: kl 20.00
Koht: Elbphilharmonie Hamburg
www.elbphilharmonie.de

● **12.02.2017 – Bautzen**
Sofi Oksanen "Fegefeuer" ("Puhastus")
Koht: Deutsch-Sorbisches Volkstheater Bautzen
Seminarstraße 12, 02625 Bautzen
Info: www.theater-bautzen.de

● **15.02.–18.02.2017 – Nürnberg**
Orgaanilise toidu mess Biofach 2017. Eesti ühisstendil osalevad ettevõtted AS Salvest, OÜ Märjamaa Lihatoöstus, AS Rõngu Mahl, Noesis Foods OÜ, OÜ Chaga.
Koht: Messezentrum
90471 Nürnberg
Info: www.biofach.de

● **26.03.2017 – Hamburg**
Hamburgi eestlaste koosviibimine algus kell 15.00
Koht: St. Nikolai UUS koguduse maja, Harvestehuder Weg 118, 20149 Hamburg (U1, peatus: Klosterstern)
info: laura.balzer@hotmail.de, 0176 7812 2212

Vabariigi aastapäeva peod

● **18.02.2017 – München**
algus kell 15.00
Koht: Haus des Deutschen Ostens
Am Lilienberg 5, 81669 München

● **24.02.2017 – Berliin**
algus kell 18.00
Koht: Die Denker
Oranienplatz 2, 10999 Berliin (U8 Moritzplatz)
Palume kaasa võtta suupisteid ühisele peolauale ja teatada oma tulekust hiljemalt 20.02.17 Silvi Wiezerile 03328-4229007 või silvi@wiezer.de
Info: kadimustasaar@googlemail.com

● **25.02.2017 – Hamburg**
algus kell 18.00
Koht: Norra Meremeeste kirik
Ditmar-Koel-Str. 4, 20459 Hamburg (U3 Landungsbrücken).
Registreerimine kuni 17.02:
https://goo.gl/forms/V3zIXYL77HEX0PtC2
Info: hea.selts@eesti.de

● **04.03.2017 – Darmstadt**
Eesti Vabariigi sünnipäev pärimusmuusika ja -tantsu vaimus.
algus kell 18
Koht: baltisakslaste villa Darmstadt
Info ja registreerimine:
Eha Salla, eha.salla@hotmail.com

Juubilarid!

*Olgu sõnad lihtsad ja soojad,
sulle tänase õnne toojad.
Olgu sul alati tugevat närvi,
silmade soojust ja rõõmude värvi.
Südamel jõudu ja mõtetel lendu,
eluteel astudes hoogu ja indu!*

Jaanuar
Ludmilla Daubert
Luule Sanmann
Tõnu Einmann

Veebruar
Tiiu-Ann Kallas-Liepins
Ida Gertz

Õnnitlevad Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

KUTSE

Hea kaasmaalane ja Eesti sõber!
Kutsume Sind Eesti kultuuripäevadele
Haus Annabergis 31.03.–2.04.2017

Sel aastal kompame religiooni juuri, hoiakute, sh usuliste, ja väärtushinnangute muutumist eesti ühiskonnas, kombetalituste rolli jm.

Programm:

Reede, 31. märts

19.00 õhtusöök

20.30 **Toomas Täht** Lot Vekemansi monoetenduses "Juudas"

Laupäev, 1. aprill

08.30 hommikusöök

10.00 ettekanded ja arutelud

Peeter Helme "Tagasitulekud: Eesti ajalugu nüüdiskirjanduses"

Marko Veisson "Moodsa Eesti rituaalid"

13.30 lõunasöök

Võimalus jalutuskäiguks ja vestlusteks

15.30 kohv/kook, kunstivestlus **Pastacas** ehk **Ramo Tederiga** tema piltidest (näitus Annabergis)

SPORT

Selgusid spordiaasta parimad

Nordea kontserdimajas toimus 27. detsembril pidulik gala "Spordiaasta tähed 2016", kus kuulutati välja aasta parimad sportlased.

Aasta meessportlaseks valiti Rasmus Mägi, kes sai oma teise kuldse Kristjani. Aasta naissportlaseks valiti Ksenija Balta, kes edestas Kelly Sildaru ning Irina Embrichi. Olümpiapronksi võitnud sõudenelik sai parima võistkonna tiitli, parima treeneri Kristjani sai sõudemeeste juhendaja Matti Killing.

Kelly Sildaru valiti parimaks suusatajaks

Suusatajate seas populaarne ajakiri Freeskier Magazine pani ritta möödunud aasta kolm parimat suusatajat ning naiste arvestuse võitis 14aastane freestyle-suusataja Kelly Sildaru.

Kelly Sildaru nimetati ka Laureuse spordiauhinna nominendiks. Auhinda nimetatakse rahva seas ka spordimaailma Oscariteks, mis näitab selle suursugust. Sildaru esitati ühena neljast kandidaadist Action Sports-person ehk parima ekstreemsportlase kategoorias.

ER

16.00 vaatame dokumentaalfilmi "Jeesus elab Sibeiris". Vestlus (kaas)autor **Jaak Kilmiga**

18.30 pidulik õhtusöök

20.00 muusikat teeb "pUULUUp" ehk **Ramo**

Teder ja Marko Veisson arhailise Hiiu kandle ning kaasaegse elektroonikaga pärimuse ja tulevikupärimuse sümbioosis.

Pühapäev, 2. aprill

08.30 hommikusöök

10.30 tervitussõnad ja ettekanne

Eesti suursaadik Berliinis dr **Mart Laanemäe**

Eesti kultuuriatašee Saksamaal **Merit Kopli**

Prof **Marju Lauristin** "Eesti ja Euroopa globaliseeruv maailmas"

ca kell 13.30 lõunasöök

Pühapäeva hommikul kell 9.30 enne programmi vana hea EÜSLi traditsiooni kohaselt hommikukohv jumalaga. Teenib EELK pastor **Merike Schümers-Paas**.

Projektjuhid: Eha Salla ja Anneli Aken

Info ja registreerimine: kultuuripaevad@gmail.com

Eesti Rada toimetused tänab annetajaid

Kaja Kriisa
Helve Holmer
Signe Schwarze
Suur tänu!

Eesti Instituudi **kultuur.info** portaali on kokku kogunud 2017. aastal Eesti eri paigus toimuvate festivalide jt suursündmuste info.

Kalender toob kultuurihuvilisteni ligi 200 suuresündmust, pakkudes valikut nii muusika, teatri, tantsu, filmi, kirjanduse, kunsti, pärimuskultuuri kui ka varia valdkonnast.

<http://kultuur.info/blogi/blog/festivalide-kalender-2017/>

EÜSLi üritused 2017. ja 2018. aastal

2017. aastal

31.03–02.04

28.05–01.05

10.11–12.11

11.11

2018. aastal

23.02–25.02

13.04–15.04

27.05–31.05

09.11–11.11

Kultuuripäevad, Annaberg

55+ kultuuripäevad, Annaberg

Perepäevad, Annaberg

EÜSLi aastakoosolek

EV100, Annaberg

Kultuuripäevad

55+ kultuuripäevad

Perepäevad

Viimane veerg

● 17. detsembril tähistas Eesti ringhääling Estonia kontserdisaalis 90. sünnipäeva. Pidulikult kontserdil tehti erinevate solistide eestvedamisel muusikaline ajaraunak läbi aastakümnete.

● 7. jaanuaril tähistati Oskar Lutsu 130. sünnipäeva ning selleks puhuks mängiti ka Tallinna Linnateatri lavastust "Köster" Palamada rahvamajas. Oskar Lutsul oli imeline võime kirjutada oma tegelased nii ehtsaks ja elusaks, et me suhtume neisse üsna samamoodi kui reaalselt eksisteerinud isikutesse. Mõnele on nad isegi tuttavamad kui ajalooõpikutest pärit nimed. Selline tegelane on teiste seas ka Paunvere köster ehk Julk-Jüri, nagu teda "Kevades" tagaselja kutsutakse. Näidendi autor ja lavastaja on Andrus Kivirähk.

● Eelmisel aastal toimus Tallinna Linnateatri kokku 532 etendust ja üritust, mis ületab 2015. aastat 86 etenduse võrra. Linnateater kogus 2016. aastal 79 936 külastust. "Teater pingutab igapäevaselt, et suurt publikunõudlust rahuldada, aga koh-tade arv saalis paneb sellele piiri. Võib öelda, et tänaste võimaluste juures on 80 000 külastajat ka meie lagi – rohkem lihtsalt ei mahu," sõnas Linnateatri direktor Raivo Põldmaa.

● 2016. aastal annetasid head inimesed SA TÜ Kliinikumi Lastefondile rohkem kui 473 000 eurot, mille toel aitas fond suuremal või väiksemal määral kokku 388 last üle Eesti.

● Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoimetajad valisid ühe meie tuntuma kitarristi, helilooja ja pedagoogi Robert Jürjendali aasta muusikuks.

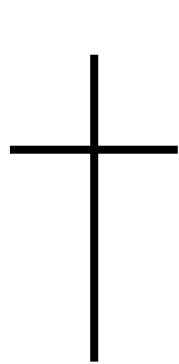
● Lumise jõululma puudumisest hoolimata töid Eesti inimesed lõppenud pühade ajal riigimetsast 11 500 jõulukuuske, mis on umbes 15% enam kui eelmisel aastal. Kõige enamosteti tänavu 1–2meetriseid kuuski, mis maksid 8 eurot. Mobiilimaksega tasuti üle 80% kuusepuude eest.

● 4. jaanuaril toimunud auhinnatseremoonial kinos Sõprus andis Eesti filmiajakirjanike ühing tänavuse Neitsi Maali kuju 2016. aasta parimale Eesti filmile "Päevad, mis ajasid segadusse", mille lavastas Triin Ruumet. Auhinnaks lisaks kujule on 2000 eurot. Auhinnatud tragikomöödia keskmes on noor maapoiss Allar, kes otsib südasuvises Eestimaa elumerialanetel seilates oma kohta elus. Triin Ruumeti debüüt-mängufilm võitis suvel Karlovy Vary filmifestivalil East of the West võistlusprogrammis ka eripremia.

● Postimees teatas veebiväljandest, et 2016. aasta inimese tiitli pälvis Tõnis Lukas panuse eest mullu sügisel avatud Eesti Rahva Muuseumi uue hoone valmimisse.

● Eesti Rahva Muuseumi avamisest alates on uut hoonet Raadil külastanud üle ootuste palju muuseumisõpru nii lähedalt kui ka kaugelt. 4. jaanuaril jõudis Eesti suurima püsinäitusega tutvuma saja tuhandes külastaja, kelleks oli kuueaastane poiss Taaniel Antons.

● 11. jaanuaril avati Hamburgis uus ja Euroopa üks uhkemaid kontserdimaju Elbphilharmonie, mille avahelina kõlas eestlase Kalev Kuljuse oboosolo. Kuljus tunnistas ERRile antud intervjuus, et tegu ei ole lihtsa saaliga, sest väikseimgi heli on seal hästi kosta. See aga nõuab muusikult tohutut täpsust ja kindlust.

13. jaanuaril lahkus meie hulgast pärast pikaajalist haigust Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu kauaaegne esimees

Jaak Juhansoo

Südamlik kaastunne perele ja sõpradele

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis
Eesti Rada

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastõid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.